

แผนการจัดการเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

รหัสวิชา ส 22103 รายวิชา สังคมศึกษาฯ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ พิธีกรรมสำคัญ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง พิธีกรรมสำคัญ เวลา 5 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ส2.1 ม.2/3 วิเคราะห์คุณค่าของศาสนพิธี และปฏิบัติตนได้ถูกต้องอธิบายคำสอนที่เกี่ยวข้องกับ วันสำคัญทางศาสนา และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

ส2.1 ม.2/4 คำสอนที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนา และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

2. สาระสำคัญ

อธิบายและสามารถปฏิบัติพิธีกรรมต่างๆของศาสนาพุทธได้อย่างถูกต้อง และนำหลักธรรมคำสอนในศาสนา พุทธไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้ (K, P, A)

1. นักเรียนสามารถอธิบายและสามารถปฏิบัติพิธีกรรมต่างๆของศาสนาพุทธได้อย่างถูกต้อง และนำหลักธรรม คำสอนในศาสนาพุทธไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. สาระการเรียนรู้

4.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- คุณค่าของศาสนพิธี และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง เช่น การทำบุญตักบาตร การถวายภัตตาหารสิ่งของที่ควรถวายและสิ่งของต้องห้ามสำหรับพระภิกษุ การถวายสังฆทาน เครื่องสังฆทานการถวายผ้าอาบน้ำฝน เป็นต้น หลักธรรมเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องใน วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชาวันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชาและวันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญ

5. สมรรถนะสำคัญ

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. ใฝ่เรียนรู้
4. อยู่อย่างพอเพียง
5. มุ่งมั่นในการทำงาน
6. รักความเป็นไทย

7. ภาระงาน/ชิ้นงาน

7.1 ภาระงาน

-

7.2 ชิ้นงาน

- ใบงานที่ 1 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 , 2, 3

8. กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ครั้งที่ 1 (2 ชั่วโมง)

ขั้นนำ

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนไหว้พระสวดมนต์และนั่งสมาธิก่อนเรียน 3-5 นาที
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มจำนวน 8 กลุ่มๆละเท่าๆกัน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อนี้

4.1 การทำบุญตักบาตร

4.2 การถวายภัตตาหาร สิ่งของที่ควรถวายและสิ่งของต้องห้ามสำหรับพระภิกษุ

4.3 การถวายสังฆทาน เครื่องสังฆทาน

4.4 การถวายผ้าอาบน้ำฝน

4.5 การจัดเครื่องไทยธรรม/เครื่องไทยธรรม

4.6 การกรวดน้ำ

4.7 การทอดกฐิน

4.8 ทอดผ้าป่า

2. จากนั้นให้แต่ละกลุ่มศึกษา และสรุปหัวข้อที่ตนเองได้รับตามความเข้าใจ และออกมาเขียนบนกระดาน

ขั้นสอน

1. ครูให้แต่ละกลุ่มออกมาเขียนบนกระดาน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มมาอ่านให้เพื่อนฟัง
2. แต่ละกลุ่มนำเสนอเสร็จ ครูอธิบายเพิ่มเติมในเนื้อหา และเรียกนักเรียนตอบคำถาม

ขั้นสรุป

1. ให้แต่ละกลุ่มเขียนสรุปหัวข้อที่ตนเองได้รับลงในสมุด และสรุปเรื่องศาสนพิธีเป็นแผนผังความคิดตามความเข้าใจ

กิจกรรมการเรียนรู้ครั้งที่ 2 (1 ชั่วโมง)

ขั้นนำ

1. ครูนำภาพศาสนพิธีต่างๆมาให้นักเรียนดู นักเรียนร่วมกันสนทนาเรื่องการประกอบศาสนพิธีต่างๆในพุทธศาสนา
2. ครูทบทวนความรู้เดิม เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และยกตัวอย่างความเชื่อมโยงกับศาสนาพิธี

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนรวมกลุ่มจากการนำเสนอครั้งที่แล้ว โดยให้แต่ละกลุ่มเขียนความเชื่อมโยงระหว่างศาสนพิธีกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (3 ห่วง 2 เงื่อนไข)
2. ครูใบงานที่ 1 ให้แต่ละกลุ่ม โดยให้เขียนออกมาในลักษณะของแผนผังความคิด
3. ครูสุ่มตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอ 2 กลุ่ม

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจพอเพียงและศาสนาพิธีต่างๆ
2. ให้นักเรียนทุกกลุ่มส่งใบงานที่ 1

กิจกรรมการเรียนรู้ครั้งที่ 3 (2 ชั่วโมง)

ขั้นนำ

1. ครูสนทนาร่วมกับผู้เรียนถึงการที่ UNESCO ได้ประกาศยกย่องพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่สำคัญศาสนาหนึ่งของโลกและวันสำคัญสากลของโลก เหตุผลสำคัญที่ได้รับการยกย่องเช่นนั้นเพราะพุทธศาสนามีทฤษฎีและวิธีการที่เป็นสากล และมีข้อปฏิบัติที่ขัดทางสายกลาง เช่น มีเหตุผลพิสูจน์ได้จริง มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย เป็นต้น
2. ให้นักเรียนออกมาเขียนวันสำคัญทางศาสนาบนกระดาน(แถวละ 1 วันตามโต๊ะนั่ง) จากนั้นให้เพื่อนในชั้นเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องตามหนังสือ
3. ครูเลือกวันสำคัญทางศาสนาจำนวน 4 วัน และให้แต่ละเลขที่ศึกษาตามหัวข้อ

- วันวิสาขบูชา	อริยสัจ 4
- วันอาสาฬหบูชา	ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร
- วันมาฆบูชา	โอวาทปาติโมกข์
- วันอัฐมิบูชา	กฎของธรรมชาติ

เลขที่ 1 – 10 ศึกษาวันวิสาขบูชา ,

เลขที่ 11 – 20 ศึกษาวันอาสาฬหบูชา ,

เลขที่ 21 – 30 ศึกษาวันมาฆบูชา ,

เลขที่ 31 – เลขที่ชุดท้าย ศึกษาวันอาทิตย์

4. ให้ตัวแทนออกมาเสนอวันสำคัญและหลักธรรมในแต่ละวันวันละ 1 คน

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปหลักธรรมในวันสำคัญต่างๆ ครูแจกใบงานที่ 2 ให้นักเรียนทุกคน ทำส่งท้ายชั่วโมง

9. สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

1. ใบงาน/ใบความรู้
2. อินเทอร์เน็ต หนังสือเรียน

9.2 แหล่งเรียนรู้

1. บริเวณใต้ต้นไม้
2. ห้องพระพุทธศาสนา

10. การวัดผลและการประเมินผล

การวัดผลประเมินผลด้าน	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การผ่าน
ประเมินผลการทำงาน	การประเมินผล คะแนนจากใบ งาน	ใบงานที่ 1- 3	ได้คะแนนใบงาน ละ 3 คะแนนขึ้นไป
สังเกตพฤติกรรม	การสังเกต พฤติกรรม	แบบสังเกต พฤติกรรม	ได้คะแนน 3 คะแนนขึ้นไป

11. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

11.1 ผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

11.1.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ (K, P, A)

.....

.....

.....

11.1.2 สมรรถนะ

.....

.....

.....

11.1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

.....

11.2 ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

11.3 แนวทางแก้ไข/พัฒนา

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน
(.....)

แนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลัก พอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	จัดกลุ่มนักเรียนให้พอดีกับ นักเรียนทั้งหมด	ยึดมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดในการสอน	เตรียมเนื้อหาและอุปกรณ์ใน การสอนล่วงหน้า
เวลา	ลุ่มตัวอย่างนักเรียนออกมา นำเสนอให้เหมาะกับเวลาใน การสอน	ให้กลุ่มนักเรียนที่สมัคร ใจออกมานำเสนอ	ให้นักเรียนทำงานอย่างเป็น ขั้นตอน
วิธีการจัดกิจกรรม	วางแผนการจัดกิจกรรมกลุ่ม ให้เหมาะกับเนื้อหา และเวลา	การทำงานกลุ่มทำให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น	ให้นักเรียนสรุปหัวข้อที่ได้ รับผิดชอบด้วยตนเอง
แหล่งเรียนรู้	เรียนในห้องพระพุทธศาสนา เพื่อหาเนื้อหาเพิ่มเติมาย มากขึ้น	เรียนในสถานที่ที่มีสื่อการ เรียนรู้	จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ไว้ให้ พร้อมก่อนการปฏิบัติและหา วิธีป้องกันและแก้ปัญหาจาก การปฏิบัติกิจกรรม
สื่อ/อุปกรณ์	จัดเตรียมสื่อ เช่น กระดาษ ให้เพียงพอกับจำนวน นักเรียน	ส่งชิ้นงานให้เหมาะสมกับ บริบทของนักเรียน	นักเรียนจะต้องศึกษาเนื้อหา ก่อนลงมือทำ เพื่อไม่ให้เกิด ข้อผิดพลาด
การประเมินผล	กำหนดเกณฑ์การวัดและ ประเมินผลให้สอดคล้องกับ ภาระงานและตัวชี้วัด	ประเมินผลตามเกณฑ์การ ประเมิน	วางแผนติดตาม ประเมินผล การทำงานของนักเรียนเป็น ระยะๆ
ความรู้ที่ครู จำเป็นต้องมี	ครูมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด หลักเกณฑ์การวัดและ ประเมินผล และความรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมต่างๆทางพระพุทธศาสนา		

คุณธรรมของครู	ครูมีความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ อุดมคติ เมตตาต่อนักเรียน ความพอเพียง
---------------	--

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	มีการวางแผนการทำงานกลุ่มให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนและเวลาเรียน	นักเรียนได้เรียนรู้พิธีกรรมต่างๆในพระพุทธศาสนาและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง	สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง
ความรู้ที่มีก่อนเรียน	นักเรียนควรมีความรู้เกี่ยวกับของศาสนพิธี และปฏิบัติตนได้ถูกต้องอธิบายคำสอนที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนา และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง		
คุณธรรม	นักเรียนมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง ความรับผิดชอบ		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

ด้าน องค์ประกอบ	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	มีเอกสารประกอบกรเรียนและแบบฝึกหัดที่ถูกต้องตามมาตรฐานการเรียนรู้	การประกอบพิธีกรรมทางศาสนาช่วยให้เกิดการร่วมมือกันทางสังคม	นักเรียนลงมือปฏิบัติพิธีกรรมได้อย่างถูกต้องในสถานการณ์จริง เช่น การตัดบวบ	นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมสำคัญทางศาสนาพุทธ
ทักษะ	นักเรียนสามารถปฏิบัติพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้อง	กระบวนการทำงานกลุ่ม	การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พิธีกรรมที่สำคัญ	รู้จักการปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาที่ถูกต้อง
ค่านิยม	เห็นคุณค่าของพิธีกรรมของพระพุทธศาสนา	นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญในการประกอบพิธีกรรมที่ถูกต้อง	เกิดความสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและพิธีกรรมที่ถูกต้อง	ตระหนักเห็นคุณค่าของการประกอบพิธีกรรมที่ถูกต้อง